

Pachten van Duits bedrijf haalbare kaart voor jonge Nederlandse starters

Zelf investeren in pachtbedrijf

Een bedrijf in Nederland was niet haalbaar voor Hidde en Corien Berends. Vijf jaar geleden streken ze neer op een pachtbedrijf in het Duitse Volkmarsen. Aanpassingen aan de gebouwen zorgden voor arbeidsgemak en lagere vaste kosten.

tekst **Ivonne Stienezen**

Hidde (31) en Corien (30) Berends-Blok boeren sinds september 2011 met hun kinderen Amber (7), Ruben (3) en Luuk (0) in het Duitse Volkmarsen,

in de deelstaat Hessen, in het midden van Duitsland. Voor het jonge stel was het al snel duidelijk dat ze graag wilden boeren en dat dat in Nederland niet zou

lukken. Corien is zelf van boerenkomst en kwam burgerjongen Hidde tegen toen die op zaterdagen op het ouderlijk bedrijf kwam werken. 'Het bedrijf van mijn ouders was niet groot genoeg voor twee gezinnen. Mijn vader gaf ons daarom het advies om zo vroeg mogelijk zelf te beginnen. In Nederland was dat niet betaalbaar, daarom hebben we ons georiënteerd op het buitenland.'

Die oriëntatie begon in Canada waar ze beiden werkervaring hadden opgedaan. 'Maar ook in Canada was het voor ons erg moeilijk om zelf iets te beginnen zonder startkapitaal. We wilden wel

Hidde en Corien Berends-Blok

Met een bestaande veestapel wisten starters Hidde en Corien Berends binnen twee jaar de melkproductie met 1000 kg melk per koe te verhogen. Inmiddels melken ze 11.000 kg per koe per jaar.

Aantal koeien:	130
Melkproductie:	11.013 4,02 3,46
Hoeveelheid land:	84 hectare
Jongveeopfok:	naar opfokker vanaf drie maanden

graag iets voor ons zelf opbouwen, dat was daar niet mogelijk', vertelt Corien. De zoektocht via Canada en verschillende regio's in Duitsland bracht hen uiteindelijk op deze plek.

Zakelijk kijken

Het bedrijf in Volkmarzen pachten Hidde en Corien van de weduwe van de vorige eigenaar. 'Toen hij overleed, stond zijn vrouw er alleen voor. Met een bedrijfshulp heeft ze de eerste periode overbrugd, maar uiteindelijk besloot ze om het te verpachten', vertelt Corien. Toen de familie Berends haar intrek nam in het huis waar vroeger oma had gewoond, woonde de weduwe nog naast hen. 'In het begin hebben we het bedrijf gewoon voortgezet zoals het liep. Ook om onze directe buurvrouw niet voor het hoofd te stoten. Zij heeft een emotionele band met het bedrijf van haar overleden man, wij kijken toch meer zakelijk. Dat was soms best lastig, vooral omdat we dingen wilden veranderen. Maar ze heeft ons in de beginperiode goed op weg geholpen. Ze wilde het bedrijf goed doorgeven.'

De buurvrouw hielp hen bij het inburgeren en bekend raken in de plaatselijke gemeenschap, maar ook zakelijk gaf ze veel goede raad. 'In het begin wisten we weinig van de Duitse regelgeving en het papierwerk', legt Hidde uit. 'Daar heeft ze ons echt goed bij geholpen. Ook zijn we bewust verdergegaan met de adviseurs en leveranciers die al op dit bedrijf kwamen. Het is belangrijk om mensen die hier al jaren kwamen niet gelijk weg te sturen.

Later kun je wel zien of ze bevallen en of je er zaken mee wilt blijven doen. Je bent toch die Nederlander, mensen moeten je accepteren. Maar dat is wel goed gelukt.'

Na een periode van consolidatie van het lopende bedrijf zijn Hidde en Corien langzaam maar zeker hun eigen stempel op het bedrijf gaan drukken. Ze hebben het aantal koeien uitgebreid van 97 naar 130 stuks en hebben de nodige investeringen gedaan in de huisvesting. De gebouwen op het bedrijf waren uit de jaren zeventig. In de loop der jaren is er steeds wat aangebouwd en verbouwd. 'Het bestaande bedrijf kende geen enkele luxe. Omdat het is gepacht, kunnen we niet te veel investeren in gebouwen. Maar de investeringen die we wel hebben gedaan, zorgen voor veel arbeidsgemak', stelt Hidde. 'Bovendien gaan de vaste kosten daardoor omlaag.' De koeien, de machines en de inventaris zijn wel eigendom van de veehouders. Hidde en Corien hebben onder meer geïnvesteerd in een nieuw voerhek, ze hebben een potstal omgebouwd tot stal met extra ligboxen, uitloop en mestkelder, het tanklokaal is uitgebreid en de indeling van de wachtruimte is aangepast. Ook de iglo's voor de kalveren zijn vervangen door eenlingboxen en een groepshok.

Naar opfokker

Het groepshok was nodig omdat de kalfjes wat langer op het melkveebedrijf blijven dan voorheen. De veehouders fokken de kalfjes op tot een leeftijd van drie maanden, daarna gaan ze pas naar één van de twee opfokkers. De vaarzen komen zo'n vier tot zes weken voor het kalven weer terug naar het melkveebedrijf.

Bij de ene opfokker worden de pinken geïnsemineerd volgens het paringsadvies van de ZBH, de Zucht- und Besamungsunion Hessen. Daar staan de pinken jaar rond op stal. Bij de andere opfokker gaan de pinken in het weideseizoen naar bui-

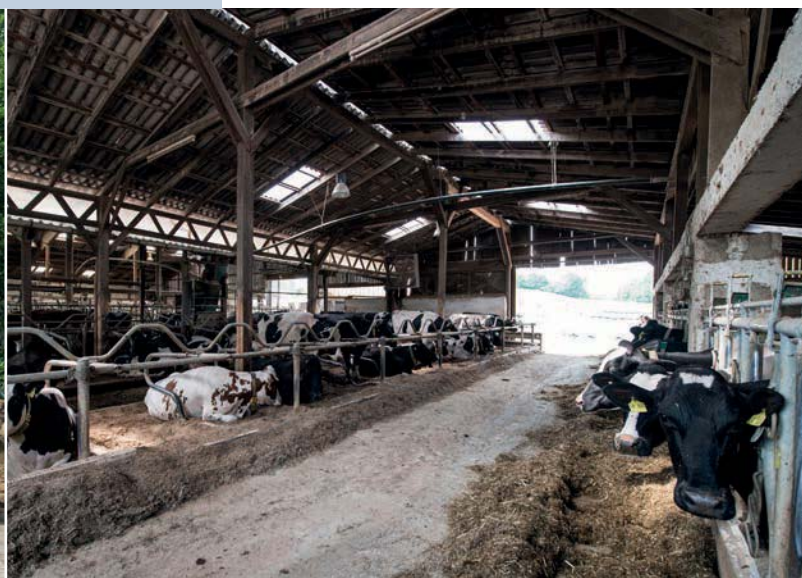
Extra foto's

Extra foto's van dit bedrijf vindt u in de Veeteelt-app of op www.veeteelt.nl.

Foto linksonder: bovenop de lasagnekuil, van verschillende sneden gras, is de snijmais gekuild

Foto rechtsonder: in de loop der jaren is er steeds wat aangebouwd en verbouwd aan de gebouwen uit de jaren zeventig

De bestaande gebouwen op het pachtbedrijf zijn behoorlijk oud

De wachtruimte is buiten op het erf gerealiseerd

Voor ze naar de opfokker gaan, verblijven de jonge kalveren in deze kalverhut

ten, naar een bosgebied. Dan gaat er een stier mee.

De melkveestapel die ze hebben overgenomen van de verpachtster was een behoorlijke mengelmoes. 'Ze gebruikten bijvoorbeeld veel proefstieren en kruisten af en toe met brown swiss', stelt Hidde. 'Het was geen slecht vee, maar wij willen er wel wat meer lijn inbrengen.' Bij de koeien werken ze daarom met een paringsadvies voor de stierkeuze. De inspecteur van het stamboek komt daarvoor twee keer per jaar de vaarzen beoordelen.

Hidde insemineert de koeien zelf. Daarvoor gaan de tochtige koeien vanuit de melkstal direct naar een separatieruimte met voerhek. De melkstal zelf is een 2x8 visgraat uit 2007, die ze hebben gerenoveerd. Het melken is een vaste taak van Hidde, terwijl Corien dan de koeien naar de wachtruimte brengt en de boxen schoonmaakt.

Erbovenop zitten

Hidde en Corien mikken op gezonde koeien met een hoge levensduur. De gemiddelde melkproductie van de afgevoerde koeien ligt op 42.053 kg melk. De melkproductie is de afgelopen jaren flink gestegen. In 2011, het jaar van de overname, gaven hun koeien 9305 kg melk. In 2012 was dat al ruim 10.000 kg per koe. Nu ligt de gemiddelde productie per koe per dag

op 11.013 kilogram met 4,02% vet en 3,46% eiwit. Hoe ze die productie zo snel omhoog hebben gekregen, kan Hidde niet exact aangeven. 'We doen niets speciaals, we zijn gewoon begonnen met boeren. Ik denk dat onze voorganger eerder tevreden was met de resultaten. Wij proberen overall bovenop te zitten en ervoor te zorgen dat het management en het voeren goed voor elkaar zijn.'

Voor de eigen ruwvoerwinning heeft de familie Berends 27 hectare maisland, 3,5 hectare grasklaver, 3,5 hectare luzerne en 44 hectare blijvend grasland ter beschikking, naast 6 hectare wintertarwe. De koeien krijgen geen weidegang, alleen de droge koeien hebben een uitloop. 'We hebben nog wel overwogen om de melkkoeien te weiden, maar het kost veel arbeid en ook melk', vindt Hidde. 'Bovendien groeit hier in de zomer gewoon niet zoveel gras door het droge klimaat.'

Hidde kuult het gras en de mais op elkaar. Het is een lasagnekuil van verschillende sneden gras met daarbovenop de mais. 'De vorige bult die we hadden was zes meter hoog, dit jaar voeren we van een kuil van vier meter. We hebben op deze manier het hele jaar door hetzelfde voer.' De koeien krijgen 50 procent gras en 50 procent mais, aangevuld met 5 kg bierbostel en mineralen. Daarnaast krijgen ze 5,9 kg per koe van een bedrijfseigen krachtvoer-

mengsel van 2,2 kg koolzaadschroot, 0,7 kg soja, 1,0 kg gerst en 2,0 kg mais via de voermengwagen. En in de krachtvoerautomaat krijgen de hoogproductieve koeien tot maximaal 5 kg eiwitrijke brok.

Sociaal leven

Hidde en Corien hebben niet alleen geïnvesteerd in het bedrijf, maar ook in sociale contacten. 'We wonen nu hier, dus is het belangrijk ook hier ons leven op te bouwen. We hebben echt ons best gedaan om in te burgeren.' Dat dat al goed gelukt is, is goed te horen aan het Duitse accent waarmee het stel spreekt en het gemak waarmee hun kinderen schakelen tussen Nederlands en Duits. 'Je moet je echt openstellen voor de mensen, zodat ze je leren kennen. Ik heb gewoon iedereen binnengevraagd voor koffie', vertelt Corien enthousiast.

Ondanks dat de omstandigheden niet ideaal zijn, zijn Corien en Hidde heel erg blij met de kans die ze op dit bedrijf hebben gekregen. 'Voordat we begonnen aan onze zoektocht hadden we eigenlijk geen wensenlijst', vertelt Corien. 'Uiteindelijk moet je vooral kijken wat er mogelijk is. En toen dit bedrijf op ons pad kwam, bleek dit haalbaar.' Hidde vult aan: 'De gebouwen zijn niet luxe en het bedrijf is niet van ons, maar het was en is een goed lopend bedrijf.'

De uitloop op het erf geeft extra mestopslag en extra vreetruimte

